GAZET'A TRANSILVANIEI.

Redactiunea si Administratiunea:
Brasiovu, piati'a mare Nr. 22. — „Gazet'a“ ese: Joi'a si Duminec'a.
Pretiulu abonamentului: pe unu anu 10 fl., pe siese luni 5 fl., pe trei luni 3 fl. v. a. — Tieri esterne 12 fl. pe unu anu séu 28. franci.

Anulu XLI.

Se prenumera: la postele c. si r. si pe la dd. corespondenti.
Anunciurile: un'a serie garmondu 6 cr. si timbru de 30 cr. v. a. pentru fiacare publicare. — Scrisori nefrancate nu se primescu. — Manuscripte nu se retramitu.

Nr. 75. Joi, 3 Octobre|21 Septembre 1878.

Cris'a interióra.

Brasiovu, 1 Octobre, 1878.

Mare miscare domnesce de catuva timpu in cercurile guvernamentale si parlamentare din Austro-Ungari'a. Actulu primu alu ocupatiunei e aprópe se se inchiaia dupa ce bravele nóstre trupe au luatu principalele cetati din Bosni'a si Herzegovin'a si acuma ne aflamu in ajunulu unui intreactu de cea mai mare gravitate pentru vieati'a de statu a monarchiei dualistice.

Guverneloru din Vien'a si Budapest'a le-a succesu bine reu a aduce lucrulu pana aci, dér' ce voru face mai departe, ce atitudine va observá cu deosebire ministeriulu Tisza façia de nou alesulu parlamentu, dela care va intimpiná negresitu opositiune multu mai mare si mai energica, cá dela camerele trecute, si déca cabinetulu Tisza va fi silitu a se retrage, ce va fi atunci? Éata intrebarile, cari trebuie se preocupe astadi in prim'a linea pe ómenii de statu din Cis- si Translaitani'a.

Greutatea cea mai mare este pentru momentu in Ungari'a. Ministrulu-presiedinte ungurescu si-a perdutu in lunile din urma si puçin'a poporalitate ce-i mai remasese inca dupa caderea s'a stralucita la alegerea din Debretînu, intielegemu poporalitatea la maghiari, ca-ci celelalte nationalitati n'au documentatu pentru d-lu Tisza pana acuma nici cea mai mica simpathia. Se constata chiar' de catra guvernamentali, ca Tisza sub asemeni impregiurari abia va poté se mai conteze pe sprijinulu maioritatii in camera. Arm'a principala, ce se indrépta in contra lui, inse este si remane — cestiunea ocupatiunei provincieloru turcesci. Maghiarii nu-i voru ertá niciodata nici lui, nici cometelui Andrásy, ca au datu mana de ajutoriu, ba au agitatu in ascunsu pentru o actiune, care dupa parerea loru nu se póte uni nicidecumu cu interessele rassei maghiare. Adunarea poporala ce s'a tienutu Duminec'a trecuta in Budapest'a, a datu numai o espressiune estrema nemultiamirei generale cu politic'a guvernului, de care este cuprinsu intregu organismulu poporului maghiaru.

Caderea lui Tisza ar' insemná prin urmare pentru momentu victori'a contrariloru politicei de ocupatiune si in consecinti'a estrema ar' trebui se vina la carma unu ministeriu, care se caute a corege greséi'a pretinsa si se lucre intr'acolo cá se se rechiame trupele din Bosni'a. De aci s'ar' poté inse nasce unu conflictu colosalu intre interessele comune ale imperiului si pretinsele interesse ale maghiariloru. Dér' chiaru abstragêndu dela casulu acest'a estremu se potu nasce greutati estraordinarie dintr'o atitudine eventuala opositiunala a corpuriloru legiuitórie maghiare façia de cestiunea ocupatiunei. Earn'a este la usia, trebuie asigurata sustienerea si aprovisiunarea trupeloru in partile ocupate, acést'a inse recere noue jertfe pecuniarie, noue imprumuturi. Sume enorme voru inghiti si cheltuielile pentru administrarea Bosniei si a Herzegovinei. Tóte aceste cheltuieli se potu face inse dupa constitutiune numai cu consimtiementulu ambeloru parlamente respective a delegatiuniloru. Ne potemu dér' lesne inchipui ce complicari ar' aduce eventual'a opositiune a representatiuniloru maghiare in cestiunile atinse.

In cestiunea financiara inca de acuma s'a escatu o divergintia insemnata intre cei trei ministrii de financie ai monarchiei. Se dice, ca ministrulu de financie austriacu De Pretis ar' voi cá cheltuielile ocupatiunei se se acopere cu renta de auru, ministrulu de financie ungaru Szell ar' voi se le acopere cu note de statu, tiparindu atatea note cate-i va trebui, ér' ministrulu de financie comunu Hofmann ar' voi se procure bani prin arendarea monopolului de tabacu. E de prevediutu, ca cestiunile aceste venindu inaintea parlamenteloru anevoie se voru simplificá, mai cu séma, déca va predomni in ele spiritulu opositionalu.

Dér' nici in Austri'a nu sunt greutatile cu multu mai mici. Cabinetulu Auersperg de unu anu se totu pregatesce de duca. S'a vedintu de repetite-ori, ca acestu cabinetu e sustienutu la carma, numai pentru ca pana astadi nu s'a potutu aflá nici unu ministeriu, care se'lu inlocuiésca. Acuma pasi pe arena unu nou factoru, opositiunea boema, care cere categoricu numirea unui ministeriu favorabilu impacarei intre natiunalitatile Boemiei. Cine se inlocuiésca, dér' pe ministrii Tisza si Auersperg cá se póta satisface tuturoru cerintieloru momentului si cu deosebire cá se póta sustiené pacea si bun'a intielegere intre ambele parti ale monarchiei?

Luptele in Bosni'a si Herzegovin'a.

Ceriulu ocupatiunei s'a mai inseninatu de candu bravele regimente austro-ungare ocupa victoriosu o localitate dupa cealalta din Bosni'a si Herzegovin'a. Una din cele mai insemnate cetati ale Bosniei de vestu orasiulu comercialu L i v n o in apropierea fruntariei dalmatine inca a cadiutu in man'a trupeloru nóstre. In dimineti'a de 28 Sept. a capitulatu acést'a cetate si generalulu duce de W ü r t t e m b e r g, urmatu de divisiunariulu gen. Müller si de brigadierulu a r c h i d u c e l e I o a n u a intratu la ameadi cu o suita stralucita in sunetulu imnului imperatescu si alu marsiului Radezky in orasiu. La espeditiunea in contra cetatii Livno a luatu parte divisiunea a 7-a, care a constatu din 4 brigade, aceste brigate, cari se aflau in diferite puncte din giuru aveau ordinu se inainteze concentricu si se formeze deodata unu inelu in giurulu cetatii Livno. In 27 s'a inceputu bombardarea cetatii din 38 guri de tunu. Tóta diu'a a duratu bombardarea in urm'a careia ardea cetatea in mai multe parti. In 28 candu era se se faca asaltulu din tóte partile, sosi o deputatiune din Livno si declarà ca cetatea se supune. Ducele de Württemberg cerù indata se i se predé toti siefii de insurgenti, armele si munitiunea. La 9 óre dim. s'a plantatu pe castelulu de susu stindartulu imperatescu. Toti insurgentii au fostu prinsi, asemenea si unu batalionu de nizami arabici.

De alta parte anuncia gen. I o a n o v i c i u din Herzegovin'a cu dat'a de 28 Sept. 7 óre sér'a: Cetatea C o b u c u, ultim'a scapare a insurgentiloru Herzegovinei a fostu luata de catra trupele imperatesci in urm'a unei resistentie desperate si dupa o bombardare de 5 dile astadi inainte de ameadi. Doue tunuri, fórte multa munitiune a cadiutu in manile nóstre. — Dér' si in Bosni'a de ostu au fostu batuti insurgentii. In 27 l. c. intrá ante-gard'a austriaca in Z v o r n i c u l u - m a r e si in 28 cetatea fù ocupata de grosulu trupeloru nóstre. La intrarea in cetate trupele fura primite de o deputatiune a locuitoriloru. Caimacamulu a declaratu, ca locuitorii se supunu. 44 de tunuri si multa munitiune a fostu aflata in cetate. Zvorniculu erá unu cuibu principalu alu insurectiunei. Insurgentii inse vediendu-se incungiurati de tóte partile o luara la fuga inainte de a sosi trupele nóstre. —

Din B r o o d, 29 Sept. se telegrafóza ca ploile de acolo au facutu drumurile in valea Bosnei nepracticabile. Mii de carutie s'au inglodatu in tina. Lucrarile pentru siosea si drumu de feru au trebuitu se fia sistate din caus'a plóiei torentiale. Aceste lucrari au inaintatu multu intre Doboi si Brood. La construirea siosele au fostu ocupati pana acuma 1500 ómeni. Calea ferata e trasata si profilata pana la Doboi. S'a inceputu deja cu construirea ei, si se va fini mai curendu déca timpulu va fi mai favorabilu. Abia astadi a incetatu ploi'a.“ —

Mesagiulu domnescu,

prin care s'a deschisu Vineri in 15 Sept. sessiunea estraordinara a Corpuriloru Legiuitórie romane, dandui cetire d. ministru alu afaceriloru straine in numele M. S. Domnitoriului, este urmatoriulu:

Domniloru senatori! Domniloru deputati! Prin mesagiulu Meu de inchidere a ultimei sesiuni, Eu v'amu aretatu, ca Congressulu din Berlinu, preocupatu de a da lumei pacea multu dorita, a transigiatu asupra unoru cestiuni, importante pentru statele mici, dér' de unu ordinu secundariu in privinti'a mariloru interesse europene, si ca in deosebi Romani'a era chiamata a face pacii lumei sacrificii grele si durerose.

Totu atuncea guvernulu Meu a luatu indatorirea de a ve convocá din nou, candu va fi in positiune de a cunósce cu deplinatate cele ce Congressulu europeanu a fostu otaritu in privinti'a patriei nóstre.

Acést'a o facu astadi, chiamandu-ve impregiurulu Meu in sesiune estraordinaria.

In acestu intervalu, guvernulu Meu a primitu dela presiedintele Congressului actulu oficialu alu tractatului din Berlinu. Asemenea guvernulu imperialu alu Russiei ne-a invitatu in modu oficialu de a ne conforma otarirei Europei.

Ministrulu Meu ve va comunicá aceste acte, precumu si lucrarile ce a socotitu de cuviintia de a inaintá in acést'a durerósa cestiune.

Astfeliu, dvóstra ve veti afla pusi in positiune de a ve rosti in deplina cunoscintia asupra celoru otarite in privinti'a nóstra de marile poteri.

Domniloru senatori! Domniloru deputati!

Europ'a a primitu Romani'a in famili'a stateloru independente, inapoindu'i gurele Dunarei si intindiendu'i posessiunile pana la Mare. Totodata inse marele tribunalu a chiamatu Romani'a la unu durerosu sacrificiu, la cedarea judetieloru nóstre de peste Prutu!

Nu esista romanu, dela domnu pana la ultimulu cetatianu, carele se nu deplanga deslipirea unei parti din pamentulu stramosiescu decretata de Europ'a!

Inse pe langa acésta durerósa simtire, d. vóstre, cá mandatari ai natiunei, cá barbati maturi, cá patrioti neclintiti, d.-vóstra aveti dreptulu si datori'a de a privi, de a cumpani cu sange rece si grelele impregiurari, in care ne aflamu, si asia de a luá o otarire, care se nu ne compromita presentulu, care chiaru se asicure viitoriulu tierei nóstre.

Energi'a natiuniloru tari se dovedesce in timpulu ispiteloru.

Energi'a nóstra, in locu dér' de a o ingenunchiá inaintea restristei, se o indoimu prin esperiinti'a dobandita ca potemu comptá pe insusi noi, se o otielimu prin unirea nóstra, se o desvoltamu intr'o continua staruire de a vindecá ranele patriei, cá asia se dovedimu lumei vitalitatea natiunei latine dela gurele Dunarei!

Da, domniloru Mei, dupa ce pe campulu de onóre amu doveditu, ca braçiulu, care a purtatu sap'a, scie a purt'a si arm'a, se ne punemu cu totii la lucru si se facemu pe toti fiii tierei de a se bucurá de bunurile pacei.

Astfeliu, v'o mai repetu si astadi, cum v'amu disu in diu'a de 4 Iuliu, vomu fi in dreptu de a dice Europei, ca Romani'a merita mai multu dela marele areopagu, ca totusi romanii — tiindu séma de grelele impregiurari in midiloculu caror'a s'a subscrisu tractatulu din Berlinu — nu desperéza de viitoriu. Din contra, se avemu statornic'a credintia, ca ceea ce rivalitatea interesseloru si necesitatile momentului nu ne au datu astadi, mane ni se va da de catra dreptatea mai bine luminata a Europei.

Catu pentru Mine, domniloru senatori, domniloru deputati, v'o declaru: binele si reulu ce atingu acésta tiéra, care este a mea, me atingu si pe mine! Bucuri'a ei este bucuri'a mea, dorerile ei sunt dorerile mele! Ori care va fi otarirea d.-vóstra, acést'a va fi otarirea mea!

Asia dér', domniloru Mei, companiti impregiurarile cu seriositate, cu sange rece, cu prevedere politica. Luati esemplu dela stramosii nostri, cari in timpuri multu mai grele de catu cele ce petrecemu n'au desperatu de viitoriu si ne-au pastratu o patria!

Oricare a fostu otarirea Europei, oricatu de dureróse sunt pentru noi consecintiele acestei otariri, se avemu o convictiune, se o pastramu cu fruntea susu: convictiunea ca ne-amu facutu datori'a, ca poterea morala a Romaniei s'a realtiatu, ca natiunea romana a dobanditu unu bunu, pe care nici chiaru adversarii nostri — déca avemu adversari — nu ni 'lu pótu contesta; acestu bunu, dloru Mei, este bunavointi'a guverneloru straine, este stim'a natiuniloru, fara osebire.

Sessiunea ostraordinaria este deschisa si Dumnedieu se binecuvinteze lucrarile d.-vóstre.

C a r o l u.

(Urméza semnaturile ministriloru.)

Proteste in contra ocupatiunei.

Dumineca in 29 Sept. avú locu in Budapest'a marea adunare poporala convocata de comitetulu de 100 de insi, presidatu de Ignatz Helfy, despre care vorbiramu in numerulu trecutu. Mai multu de 10 mii ómeni din tóte clasele poporatiunei capitalei se adunara in curtea si gradin'a cea mare a societatii de dare la semnu din strad'a Regelui. Politiea era representata prin directorulu ei Thaisz si doi actuari imbracati in civilu, la $3^1/_2$ ore sosi comitetulu de 100 de insi, cari se urcara susu pe tribuna. Se procese indata la alegerea unui birou si fura alesi cu aclamatiune Ignatz H e l f y de presiedinte si Paul H o j t s y de secretariu. Presiedintele H e l f y suinduse pe més'a vorbitoriloru dise:

„Cea mai mare dovéda despre necessitatea acestei adunari poporale este numerulu celu mare alu celoru de façia. Fiecare unguru cunósce si simte scopulu acestei adunari. Multi dicu, ca manifestatiunea de astadi n'ar' fi la timpulu seu, ca-ci natiunea a avutu ocasiune la alegerile recente a-si dá sentinti'a asupr'a politicei guvernului. Dér' nu e asia. Intre dilele prime ale lui Augustu si astadi este unu abisu plinu de sangele copiiloru nostri, de vaierarea si miseri'a veduveloru si a orfaniloru. Atunci inca poteai cá alegatoriu se sustieni cu convictiune pe guvernu, pentru-ca toti credeau, ca ocupatiunea se face in intielegere cu turcii. Astadi inse ni s'au deschisu ochii pe deplinu. Cei ce ne obiectéza inse, ca fora de aceea in curendu se va deschide parlamentulu, n'au dreptu, déca ne gandimu, ca si 2—3 septemani sunt multu acolo, unde fiecare di costa unu milionu, si unde sute si mii de fii de ai nostri potu fi inca jertfiti. De alta parte capital'a tierei trebuie tocmai cu privire la parlamentu se declare in prim'a linia, cumu cugeta asupr'a cestiunei. Déca vomu mai tacé si de aci incolo, atunci guvernulu si Europ'a trebuie se créda, séu ca incuviintiamu politic'a acést'a, ca-ci cumu amu poté tacé astadi, candu pelea nóstra este in jocu, dupa ce amu strigatu atat'a atunci, candu erá vorb'a de turci (Voci: Pfui!) séu ca Europ'a crede, ca condamnamu acést'a politica; atunci inse trebuie se'si intórca façi'a cu ingretiosiare dela lasitatea acestei natiuni, care nu merita libertate si constitutiune. Este der' datori'a nóstra a declará, a vorbi. Cumu, in ce forma? — Acést'a ve voru spune-o oratorii urmatori." (Aplause.)

Carolu E ö t v ö s suindu-se pe tribuna citesce prim'a resolutiune cunoscuta, care contiene protestulu in contra resbelului cuceritoriu din Bosni'a si Herzegovin'a, cerendu cá trupele nóstre se fia neamenatu rechiamate din acele tieri (Strigari: Inderetu cu ele! Primimu.) Vorbitoriulu continua:

„20,000 de cetatieni ai capitalei atesta astadi, ca natiunea inca 'si cunósce dreptulu si interessele sale, ca guvernulu si poporulu nu mergu pe o cale. Ne aflamu in Bosni'a! 5 mii de fii ai tierei sunt morti séu raniti, 150 mii sunt rapiti dela ocupatiunea loru, dela vatr'a loru parintésca. 100 milióne de florini sunt deja perdute si inca se va perde multu mai multu. Acasa la noi domnesce saracia, totulu stagnéza, numai ecsecutiunea pentru dari inflorresce. Déca amu trebui se aparamu libertatea, interessele patriei séu corón'a regelui, jertf'a adusa de cetatieni ar' fi démna si necesaria. Dér' este ea si pentru Bosni'a? (Strigari: N u!) Comitele A n d r á s y (sgomote), candu dicea inca, „ca nu vrea se se faca gendarmulu Europei", 'si si facuse in secretu uniform'a de gendarmu (aplause) si Koloman T i s z a (sgomotu indelungatu), candu dicea inca in camera, ca „nu cunósce in Vien'a nici unu factoru, a carui influintia ar' poté se ne aduca ocupatiunea Bosniei", ocupatiunea erá deja hotarita. Nici noi, nici Austri'a nu voimu se avemu Bosni'a; a v e m u d e s t u l u c u o C r o a t i a. Fii nostri inca remasi la viétia se se intórca acasa, guvernulu se redé natiunei pacea si onórea. Déca Andrásy va face acést'a, apoi póte se se intórca in pace in capital'a patriei sale de odinióra; de altmintrea elu aici n'ar' fi insultatu in nici unu casu, ca-ci ungurulu nu insulta pe c e.i m o r t i. Se scie tóta lumea, ca Ungari'a nici odata nu va aprobá aventur'a bosniaca. Recomandu spre primire resolutiunea." (Aplause prelungite.)

Presiedintele H e l f y enuncia, c a p r i m 'a r e s o l u t i u n e e s t e p r i m i t a u n a n i m u. Dupa aceea cetesce mai multe telegrame de prin tiéra, cari consimtu cu resolutiunile adunarei. In fine presenta adunarei pe delegatulu alegatoriloru din Debretînu Gabriel P e t e r si pe trei representanti ai cetatieniloru din Vatiu. — Deputatulu Ernest S i m o n y i ia cuventulu spre motivarea resolutiunei a doua, in care se cere punerea in stare de acusatiune a ministriloru, din causa, ca au consimtitu la ocupatiune fara de a fi fostu impoterniciti de catra legislativa. Vorbitoriulu declara, ca nu voiesce se apeleze la passiuni si motivéza resolutiunea prin § 32 alu articlului de lege III 1848 asupra responsabilitatii ministriloru. Guvernulu a comissu fapte si omissiuni nelegale, dice Simonyi, datori'a nostra este se'lu acusamu Ordinulu ministerialu relativu la carutiele de transportu involve asemenea o vatemare a libertatii personale si a santianiei proprietatii. Ceea ce n'au potutu face Metternich si Bach, ceea ce si-a propusu inzedaru cardinalulu Collonics, „de a face Ungari'a antaiu seraca, dupa aceea catholica si in fine austriaca", acést'a a fostu reservatu protestantului Tisza. — Presiedintele H e l f y declara apoi si a doua resolutiune de primita, si spune, ca a sositu din Bosni'a o telegrama gratulatória. In fine s'a primitu si resolutiunea a treia, care dice, ca o deputatiune se predé primulu punctu alu resolutiunei ministrului Tisza, ér punctulu alu doilea se fia adusu in form'a unei petitiuni inaintea camerei de catra presiedintele adunarei poporale. In deputatiunea insarcinata de a merge la ministrulu Tisza s'au alesu. Andreas Molnár, Iohann Bobul'a, Dr. Faludy, Végh, Otto Herman, Ernest Mezey si colonelulu Krivácsy. Presiedintele Hellfy declara apoi adunarea de inchisa, si massele se imprastiara catra casa in cea mai mare ordine.

Cu privire la r e t r a g e r e a a r m a t e i r u s s e s c i dela San-Stefano si concentrarea ei la Adrianopolu i se scrie diuarului „Politische Correspondenz":

„Retragerea armatei russesci din apropierea Constantinopolei se interpretéza in unele cercuri intr'unu modu, care ar' potea se ne arate mesur'a acést'a intr'o lumina puçinu pacinica. Se dice, ca imperatulu Alecsandru a cerutu dela generalulu Totleben relatiuni esacte despre situatiunea armatei russesci dinaintea Constantinopolei, si ca generalulu l'a asiguratu, ca positiunea aceea nu e de tienutu pentru durata, cautandu totodata a convinge pe suveranulu seu, ca o retragere neamanata a armatei russesci la Adrianopolu ar' fi considerata din partea poteriloru europene numai cá unu semnu de pace, pre candu de alta parte armat'a russéscaprin acést'a a r' o c u p á o p o s i t i u n e m a i c o r e s p u n d i a t ó r e s i t u a t i u n e i c r e a t e p r i n i n a i n t a r e a a r m a t e i a u s t r o - u n g a r e i n B o s n i 'a. Dupa ce chiaru si ministrulu de resbelu Miliutinu, care pana astadi a fostu totdeauna pentru continuat'a ocupare a orasiului San-Stefano séu celu puçinu a liniei de aperare Hadem Keöi, propuse asiediarea unei armate proprie la Adrianopolu, consimtindu cu planulu generalului Totleben, a datu in fine imperatulu Alecsandru ordinulu de a se evacuá San-Stefano. In cercurile armatei russesci se vorbesce multu d e r e s b e l u s i d e p r e g a t i r i l e c e l e c o l o s s a l e m i l i t a r i e, ce le face inca necontenitu Russi'a. Celu ce póte se observe, va constatá in curendu, ca elementele panslavistice din armat'a russésca facu mai mare gura ca altadata si o spunu pe façia, ca congressulu din Berlinu n'a adusu pacea pentru Russi'a."

Program'a gimnasiului romanu din Naseudu.

In fruntea acestei programe cá si in program'a anului trecutu, in care dlu directore alu gimnasiului P a u l u T a n c o tractá cu multa cunoscintia speciala despre insemnatatea disciplineloru matematice in gimnasiu din punctu de vedere didacticu pedagogicu, se afla si in anulu acesta o disertatiune interessanta de Dr. A. P. A l e s s i, care tractéza in modu sinopticu istoria desvoltarii ideiloru cosmogonice si geologice. Crêdemu, ca va fi de interessu a dá aci unu resumatu alu puncteloru celoru mai principale din acést'a lucrare.

Trei idei cardinale au preocupatu si framentatu mintile tuturoru ómeniloru eminenti, incependu din anticitatea cea mai adenca si pana in dilele nóstre Aceste trei idei fundamentale sunt originea lumei (cosmogonia), omulu si divinitatea. Disertatiunea memorata, cumu vedemu, tractéza ideile si geologice, cumu s'au desvoltatu acelea la diferitele popóra in decursulu seculiloru. Lucrarea e impartita in optu sectiuni, numai catu nu s'a datu fiecarei sectiuni unu titlu marcatu. Pe langa acésta scadere mai este unu punctu insemnatu de atinsu. Ar' fi fostu adeca fórte de doritu, cá autorulu se fi indicatu fantanile de unde s'a adapatu si autorii, pe cari ia intrebuintiatu, cu unu cuventu se fi fostu pe catu se póte mai diplomaticu si mai pragmaticu. — Indata la inceputulu introductiunei dice autorulu:

. . . Dupa ce s'a emancipatu omulu din sclavi'a naturei, si dupa ce a facutu cele d'antaie combinatiuni si reflecsiuni rationale, prim'a intrebare, care si-a pus'o negresitu, a fostu despre originea si despre form'a pamentului, despre originea steleloru, sórelui, a lunii, a cometiloru si c'unu cuventu, despre originea lumei intregi. Este lucru firescu, ca omulu primitivu dupa cunoscientiele sale rudimentarie despre originea lumei, a si resolvatu destinele cosmognice intr'unu modu rudimentariu si fórte naivu. Omulu primitivu a trebuitu se pórte mii de seculi lupte gigantice cu natur'a si cu elementele ei pana ce a facutu pasiulu celu d'antaiu catra civilisatiunea si cultur'a actuala. Sciinti'a cosmogonica, cosmologica si in specialu cea geologica este fórte importanta si instructiva, ca ne invetia a cunosce originea lumii legile ce o guvernéza, originea si fasele, prin cari a trecutu pamentulu si flintiele ce au vietiuitu si vietiuescu pe pamentu.

Dupa cumu au sciutu popórele se se emancipeze de influintiele despotice si tiranice ale naturii intr'unu gradu mai mare, séu mai micu asia au fostu si ideile loru cosmologice, religióse, sociale si politice, centralistice, despotice, absolutistice. Acelea popóre au gemutu intr'o sclavia permanenta, neavendu consciinti'a despre demnitatea omenésca, si firesce, ca in atari impregiurari sociale libertatea gandirei, si a actiunii nu poteau functioná, cu atatu mai puçinu prospera. Unde domnesce sclavi'a spirituala nu póte face omulu nici unu progressu. Dupa ce arata ce idei cosmologice au avutu Indienii, Chinesii si alte popóre orientale trece la Elini, tractandu diversele scóle filosofice ale loru. Apoi vorbesce de renumit'a scóla alesandrina, atinge somitatile cele mai celebre din acést'a scóla, care a contribuitu intr'unu modu admirabilu la desvoltarea ideiloru cosmogonice, cosmologice si geologice. Academi'a renumita alesandrina a avutu o biblioteca de 700,000 de tomuri, déra spre nenorocirea némului omenescu intrég'a acésta biblioteca s'a prapaditu parte candu a ocupatu Cesare Alesandri'a, parte prin crestini si ce a mai remasu dela crestini prin prostulu si fanaticulu califu Omar. Ce n'ar' fi datu succesorii lui Omar califii arabi pentru acelea tesaure spirituale nepretióse, se le mai fi potutu capeta, dér' ce n'ar' da astadi academiile europene pentru ele. — Nici unulu dintre barbatii geniali ai anticitatii n'a fostu asia de fericitu cá Claudiu Ptolemeu, ca i s'au conservatu fructele geniului seu si pentru posteritate. Ptolemeu invétia in sistemulu seu, ca pamentulu nu se misca, ci sta pe locu si este centrulu lumii. Tóte celelalte corpuri ceresci rotescu in giurulu pamentului. Sustiene rotundimea pamentului si caderea tuturoru corpuriloru spre pamentu. Cu Ptolemeu se inchiaie stralucit'a perioda a scrutariloru si studiiloru rationale in natura, inceteza timpulu de gloria alu scólei alesandrine. Apoi urméza unu periodu de decadinti'a cea mai desolata pentru tóte sciintiele reale.

O nópte neconsolabila se intinde peste totu apusulu. Mai bine de cinci seculi n'avemu de a inregistrá nici o descoperire astronomica, nici o lucrare marétia si emancipata de influintiele ideiloru ratacite ce caracterisau acele vremi. Sistemulu lui Ptolemeu ajunse la cea mai mare autoritate si ilu adoptara toti invetiatii lumei. La 827 s'a tradusu acestu sistemu in limb'a araba sub numirea de Almagestu. La 1230 s'a tiparitu si in limb'a latina, ear' mai tardiu in limba grecésca, francesa si in alte limbi. Dupa ce a prinsu radacini crestinismulu in Europ'a acést'a adoptá si sistemulu din Almagestu si cu timpulu a devenitu o dogma, care fú aperata pana la fa-

natismu si acésta pentru ca consuna bine cu cosmogonia din genes'a lui Moise, pe care o acceptasera si crestinii. 15 seculi a guvernatu acestu sistemu, 15 seculi de sclavia, de stagnatiune si de intunerecu a domnitu sistemulu lui Ptolemeu pana ce l'a resturnatu Copernicu, parintele astronomiei moderne.

Crestinismulu produce o mare revolutiune sociala, care a influintiatu poternicu si asupra desvoltarii sciintieloru. Sub Teodosiu celu mare se nimicesce religiunea pagana si cu ea sciintiele pagane. Filosofi'a cu incetulu se amalgameza cu dogmele crestine; din filosofia se face teologia, isi perde libertatea si se face sclavi'a teologiei. Succesorii marelui filosofu din Nazaretu introducu oribilulu sistemu de a combate, a calumnia a persecuta, a mistifica si a immormentá tóte, cate le pareau a sta in contradicere cu dogmele mosaice si crestine. Prelatii Romei si sufraganii loru cadiura in vanitate de a propagá ca totu ce nu se cuprinde in genes'a lui Moise séu in Talmudu este periculosu pentru crestinismu, apoi avura logic'a de a conchide de aci si a declará, ca tóte sciintiele pagane sunt neadeverate, tóte sunt rele si de condamnatu. Sciintiele adeverate erau proscrise. Sistemulu geometricu alui Ptolemeu devine dogma si tóte ideile cosmice ce nu consunau cu Almagestulu erau proscrise si persecutate cu fanatismu.

Pana unde póte merge fanatismulu religiosu, ne da prob'a cea mai eclatanta préinvatiat'a femeia Hipatia, care pentru ca se ocupá cu sciintiele astronomice si matematice fú privita cá periculósa invetiaturiloru bisericesci, apucata de o banda de calugari fanatici, candu mergea la academia si teraita intr'o biserica vecina, unde fú omorita intre crudimi nemai pomenite. Erau aceste fatale timpuri pentru sciintie. Sciintiele ajunsera prin secolulu alu V-lea in starea cea mai deplorabila, filosofi'a grecésca fu dechiarata de minciuna si proscrisa si filosofii fura persecutati de imperatii bizantini. Acést'a stare a duratu pana au pusu mana saracenii pe Alesandri'a. — Arabii au fostu, cari au transplantatu si cultivatu sciintiele in Europ'a apusana si le au mantuitu de persecutiunile ignorantiei si ale barbariei, daudule deplina libertate de desvoltare. Arabii au respanditu prin secululu 8, 9 si 10 cultur'a din Cordov'a, ce numera unu milionu de locuitori, in Europ'a apuséna. Ei au aplicatu cu multu succesu matematic'a la astronomia si la fisica. Crestinii invetiau, ca form'a pamentului este plana, eara arabii construeau globuri si invetiau in scolile loru, ca pamentulu este rotundu. Ce diferintia colosala intre doctrinele arabiloru si ale crestiniloru in cestiuni astronomice. Spani'a araba avea biblioteci, academii si observatoriele sale astronomice. Academi'a din Cordov'a era cercetata de studenti din tóte confessiunile. Aci domniea cea mai perfecta tolerantia.

In Europ'a crestina domniea scolasticismulu, o scóla pretinsa filosofica, in care filosofi'a, mam'a sciintieloru, devenise degradata de servitóri'a teologii (philosophia theologiae ancilla), cugetarea libera era incatenata, scrutarile in natura erau persecutate. Parerile fisice si metafisice ale lui Aristotele erau inaltiate la alta dogma. Scólele inalte, cá adeveratele vetre ale sciintieloru, erau regulate in sensu dogmaticu si sciintiele fisice si metafisice erau oprite cu tóta rigórea.

Trece peste tóte aberatiunile mentale ale fanatismului crestinescu si atinge numai pe bietulu Baco Roger, de pe la 1214—1294, care pentru ca a cutediatu a denegá autoritatea lui Aristoteles si a introduce in locui, autoritatea esperimentatiunii si pentru ca s'a ocupatu cu predilectiune cu Optic'a si cu matematic'a fu acusatu, ca se ocupa cu art'a magica, ca este ereticu, ca are impreunare cu satan'a si aruncatu la adenci betranetie in inchisóre, unde a petrecutu 10 ani. — Sarmana omenime, déca fiii tei cei obscuranti din secululu 13 nu persecutau pe Baco Roger, amu fi avutu cu cateva secule mai inainte drumuri de feru, telegrafe si vapóre! Tóte persecutiunile tóte torturile, tóte versarile de sange, tóte mediulocele draconice, ce le-a intreprinsu fanatismulu si obscurantismulu religiosu in contra propagatoriloru adeveruriloru sciintifice, n'au potutu se oprésca carulu progressului in miscarea s'a. Lupt'a era infricosiata. Era lupt'a emanciparii sciintiei si a cugetarii libere in contra dogmatismului. — Prin descoperirea Americii, prin calatoriile cele multe impregiurulu pamentului se nimicira pentru totdeauna ideile tagmeloru calugaresci, cari sustieneau, ca pamentulu e planu, si se consanti ide'a lui Filolau din scól'a pitagoreiana, care dicea, ca pamentulu e rotundu. Autoritatea dogmeloru infalibile capetà o lovitura gigantica. Multe spirite mari, multe geniuri nobile au trebuitu se sufere persecutiunile, cele mai cumplite din partea intolerantiei si fanatismului crestinescu, pentru ca au aperatu teori'a despre rotundimea pamentului constatarea si demustrarea rotundimii pamentului a fostu celu mai insemnatu pasiu ce l'a facutu sciinti'a cosmogonica. Absolutismulu si dogmatismulu autoritariu alu lui Aristoteles capetà ultima lovitura.

In resumatu aceste sunt ideile autorului, cari transpira in tóta lucrarea, ca-ci domnulu autoru este condusu de firulu istoricu alu adeverului. Elu in entusiasmulu seu pentru adeverulu istoricu este forte pateticu, unde trebuia se tracteze lucrulu cu mai multu sange rece, déra apoi si vehementi'a, cu care purcede in contra sugrumatoriloru sciintieloru este de scusatu, pentru ca trebuie se aiba omulu anima de granitu, se nu se revolteze, candu vede pornindu-se persecutiunile cu atata inversiunare in contra propagatoriloru sciintieloru cosmologice. Este o fapta de multu constatata si probata, ca adeverurile cele mari la inceputu sunt proprietatea catorva omeni providentiali, si ca apoi cu incetulu se latiescu si devinu bunu comunu alu omenimei intregi. Nu totu ce crede lumea intréga e totdeauna adeveru. Disertatiunea, care inca nu e terminata si se va continuá, in genere e lucrata cu diligintia, stilulu e cursivu, limb'a e alésa, numai catu unele archaisme, preserate ici colea, ar' fi potutu lipsí cu totulu.

(Va urmá.)

Societatea academica romana.

Siedinti'a dela 9 Septembre. — Se comunica o epistola a d-lui N. Cretiulescu, prin care tramite 16 esemplare din opulu seu Anatomi'a descriptiva (13 cóle tiparite pana acuma) destinate a se imparti pe la membri, oprindu-se unu esemplaru pentru biblioteca. — Se primesce cu multiumire. Societatea nefiindu in numeru reglementaru spre a poté luá decisiuni, membrii se impartu in comissiuni si se ocupa cu lucrarile loru respective.

Siedinti'a dela 11 Septembre. — Se comunica mai multe donatiuni de carti pentru bibliotec'a societatiei si anume:

1. O carte scrisa in limb'a turcésca si tiparita in 1825, cuprindiendu o colectiune de 17 capitulatiuni ale imperiului ottomanu cu poterile europene, data de d. V. A. Urechia.

2. O carte intitulata „Pomaritulu" si 2 fascicule intitulate „Calendariulu bunului economu" pe anii 1877 si 1878, tramisa de d. Comsi'a, professoru la seminariulu Andreanu din Sibiiu.

3. Doue esemplare Geografi'a Romaniei si a tieriloru locuite de romani, carte didactica pentru scólele elementarie, tramise de d. Antinescu, professoru din Ploesci.

4. O seria de mai multe carti, donate de d. Sturdza, si o icóna vechia aflata in ruinele cetatiei Nemtiului, de repausatulu C. Negri, ajunsa in cele din urma in posessiunea d-sale. Acestea se primescu cu mare multiumire, ordonanduse a se trece in registrele si in analele societatiei.

D. presiedinte intreba, déca sectiunile séu comissiunile au ceva lucrari gat'a, spre a se trece la ordinea dilei. D. Quintescu declara, ca pe a dou'a di va poté aduce reportulu din partea comissiunei insarcinate cu revisuirea probeloru de traductiuni din autorii latini. Afara de acést'a, mai multi alti membri din sectiuni si anuncia, ca reporturile voru fi in curendu depuse.

Siedinti'a dela 12 Septembre. — D. Dimitrie Sturdza, cerendu cuventulu, propune, cá prin delegatiune se se céra dela ministru respectivu a tramite societatiei academice medali'a independentiei si tóte decoratiunile romane spre a se completá colectiunea de medalie si monete a societatiei. — Propunerea se primesce.

D. Hodosiu aréta, ca corespondenti'a, ce a avutu in cele din urma, cu eredii repausatului Al. Papiu Ilarianu, crede momentulu oportunu de a poté acuisitioná bibliotec'a repausatului cu unu pretiu fórte moderatu si cu unu modu fórte espeditivu. Pentru aceea depune o propunere subscrisa de d-lui si de dnii Sturdza si Odobescu in cuprinderea urmatória:

„In urm'a oferteiērediloru lui Al. Papiu Ilarianu, facuta prin ei insisi si prin mandatarulu loru, d. Dionisie Precupa, Societatea academica romana primesce in proprietatea s'a bibliotec'a numitului repausatu, fostu membru alu acestei societati, in urmatóriele conditiuni puse de eredi:

„1. Societatea va dispune, prin delegatiunea s'a, ridicarea unui monumentu asupr'a mormentului lui A. Papiu Ilarianu, monumentu demnu de vieti'a repausatului. Spre acestu scopu se va alocá in budgetulu seu pe anulu 1878 - 1870 sum'a de 5800 lei.

„2. Pe lenga acést'a societatea da erediloru lui A. Papiu Ilarianu cá ecuivalentu inca o suma dé 1200 lei, care asemenea se va trece in budgetulu societatiei pe anulu mai susu disu."

D. Babesiu dice, ca inainte de a luá in consideratiune propunerea acést'a, crede, ca ar' trebui se se indeplinésca formalitatea, pentru care s'a luatu o decisiune anterióra; prin urmare se vina comissiunea, ce amu numitu cu reportulu de estimatiune, spre a vedé de se compenséza valórea bibliotecei cu sumele ce se ceru. — D. Sturdza declara, ca déca a subscrisu propunerea de façia impreuna cu d. Odobescu, acést'a a facut'o pentru cá se faca lucrulu mai repede. Lucrarea comissiunei o considera, cá o formalitate de puçina necessitate, asiá precumu cunósce fórte bine bibliotec'a repausatului Papiu, ca-ci ea contiene carti de o importantia insemnata pentru istori'a nationala, cari dupa raritatea loru valoréza de doue si de trei ori mai multu, decatu sum'a, care se cere. — D. Laurianu dice, ca cunósce si d-lui bibliotec'a acést'a; cu tóte aceste crede, ca totu mai regulatu este, cá se observe catalogulu ei spre a'si dá o parere asupr'a valórei. — D. Hodosiu spune, ca catalogulu l'ar' poté aduce ori candu la societate. — D. Maniu atrage atentiunea societatiei asupr'a procederei legale in acésta transactiune: se se védia, déca procuratorulu, de care e vorb'a, are plenipotenti'a in regula, spre a inchieiá cu societatea asemenea transactiune. — D. Odobescu sustiene pe d. Sturdza. — D. Babesiu revine a se face formalitatea evaluatiunei. — D. Sionu nu'si face scrupulu a votá sum'a, care se cere, fiindu ca 'i se pare minima, dupa valórea cartiloru, pe care le cunósce; dér' vediendu, ca propunerea in introducerea s'a vorbesce de oferte din partea mandatarului loru, crede, ca e bine se se védia cuprinsulu aceloru oferte inainte de a se dá unu votu pentru acést'a.

Dupa órecari esplicatiuni si lamuriri se votéza propunerea de mai susu, si cu majoritate se admite conclusulu urmatoriu:

„Societatea academica primesce conditiunile propunerei si insarcinéza pe delegatiune a face transactiunea cu eredii, conformu legiloru si a luá in posessiune bibliotec'a dupa catalogulu ce s'a facutu de consiliulu de familia."

D. presiedinte comunica doue esemplare din oper'a „Consideratiuni asupr'a spatiului si timpului", tramisa bibliotecei societetiei de autorulu ei, d. I. cav. de Puscariu. Se primesce.

Siedinti'a dela 13 Sept. — Comissiunea insarcinata a cercetá partea administrativa a reportului delegatiunei, anunciandu, ca e gat'a a depune reportulu seu. D. Cariagdi 'lu citesce. Se propune a se votá conclusiunile comissiunei in totalu. D. Romanu si d. Sturdza propunu, cá se se iá conclusiunile dupa capitole si se se voteze pe rondu. Se procede dupa acésta ordine.

La Capitolu I, d. Hodosiu cere rectificare la asertiunea relativa la istori'a imperiului otomanu de d. Cantemiru, fiindu ca acésta opera esindu de sub tipariu astadi, s'a si adusu spre a se distribui primele esemplare pe la membri. Societatea iá actu de acést'a si aproba conclusiunile comissiunei.

La capitululu II, d. Sturdza da lamuriri detaliate asupr'a acuisitiunei celoru 200 monete cumperate dela d. Dobozki; arata importanti'a loru si motivele, pentru cari a avutu recursu la delegatiune spre a cere o suma mai mare, decatu acea prevediuta prin budgetu. — D. Romanu si d. Sionu arata, ca votulu societatiei trebuie se fia categoricu, ca adeca incuviintiéza nu numai sum'a, care s'a datu pana acumu, dér' si transactiunea intréga facuta cu d. Dobozki. D. Odobescu esplica, ca la acésta transactiune sunt solidari nu numai membri ai societatiei, cari au fostu convocati spre consultatiune intru acést'a. — Societatea dupa aceste lamuriri consultata, aproba transactiunea facuta cu d. Dobozki si recomanda comissiunei budgetare a o avé in vedere la elaborarea budgetului; totudeodata se associaza a se adressá cuvenitele multiumiri prea Santiei Sale episcopului Melhisedecu pentru donatiunea manuscripteloru banului Varnavu, Inaltimei Sale regale Domnitoriului pentru opulu „Histoire de la Céramique" daruite societatiei si fratiloru si suroriloru Hurmuzaki pentru portretele regretatiloru colegi ai societatiei Eudoxiu si Alexandru.

La capitululu III mai antaiu d. Maniu relatéza, ca unulu din processele societatiei si anume acelu cu epitropia repausatului V. Mateescu, s'a cautatu la 5 ale curentei si s'a castigatu la prim'a instantia; ér' celu cu epitropi'a bisericei santei Vineri este pe cale de infaçisiare la 27 ale curentei. Er' asupr'a punctului relativu la revisiunea proiectului de dictionariu si glossariu membrii comissiunei de revisiune dau o relatiune succinta despre cele ce au lucratu in cursulu anului. Relatiunea acést'a inse nepotendu satisface pe toti membrii societatiei, comissiunea a promisu a supune unu reportu specialu.

La capitululu IV societatea se unesce cu comissiunea, spre a esprime delegatiunei multiumirile sale pentru activitatea, zelulu si mesurile intielepte, cu cari au administratu interessele societatiei, si totodata a esprimá gratitudinea s'a comitetului de priveghiare alu cassei de depuneri si consemnatiuni pentru lad'a mare de feru ce a binevoitu a daruí societatiei.

Dupa acestea se reguléza ordinea de di pentru siedinti'a de a dou'a di, destinata a fi deschisa publicului in modulu urmatoriu: 1. D. Stefanescu va comunicá o relatiune asupr'a unei descoperiri paleontologice. 2. D. Quintescu va citi reportulu asupr'a probeloru de traductiuni din Pliniu, venite la concursu. 3. Comunicatiunile sectiunei istorice asupr'a diverseloru lucrari ce 'i s'a recomandatu.

Sub-muntii sudu-ostici, in 22 Sept. 1878.

(Estrasu dintr'o corespondintia privata.)

(Despartirea unui bravu invetiatoriu de elevii sei.) In 27 Aug. a. c. fui martoru ocularu la despartirea unui frate invetiatoriu de elevii sei, anume a bravului invetiatoriu Romulu Simu, nascutu in Ciufudu lenga Blasiu, care, dupa ce a functionatu aprópe 3 ani cá invetiatoriu-diriginte la scól'a granitiarésca din Ohab'a fagarasiana in vér'a anului curentu fu numitu din partea on. comitetu din Sibiiu invetiatoriu-dirigentu la scól'a granitiarésca din Orlatu. In 27 Augustu grabiiu si eu a dice unu adio acestui iubitu colegu, care in diu'a acést'a era se plece. Intrandu in Ohab'a mi se infaçiosiá unu tablou frumosu. Strad'a, unde se afla scól'a, era plina de ómeni de tóta etatea si de ambe secsele, cari cu lacrami in ochi venisera se 'si ia remasu bunu dela directorulu atatu de iubitu si stimatu de toti. Unii erau neconsolabili dicêndu, ca unu directoru, cá acest'a, care se se pórte façia de densii si copii loru atatu de bine nu va mai avé „pana e lumea". Intraiu apoi in curtea scólei si am fostu miscatu vediendu pe elevi si eleve plangêndu chiaru cu suspinu. Ajungêndu in cuartirulu invetiatorului ilu salutaiu si eu cu ochii plini de lacrami. — Bravulu invetiatoriu dupa ce 'si pachetá totu pe carutia, isi luá adio mai antaiu dela colegii sei si dela parintii copiiloru, multiamindule pentru simtiemintele ce le arata façia de densulu, apoi dela iubitii sei elevi adunandui in giurulu seu, si tienendule o vorbire scurta intr'adeveru parintésca si patrundiatória . . .

Eata onoratu publicu si frati invetiatori ce recompensa pretiósa pentr'unu bravu invetiatoriu! Credu ca nu e de lipsa a mai vorbi despre portarea si zelulu acestui invetiatoriu, ca-ci va fi vediutu fiecine din cele premerse, cumu a trebuitu se se pórte spre a se face asia iubitu la poporu si la scolari. In adeveru camu mare abnegatiune si circumspectiune se recere dela omu, dér' dieu si satisfacere in consciintia si recompensa isi castiga, candu vede, ca ostenelele si faptele sale isi au recunoscinti'a. Fia cá catu de multi invetiatori se se scie portá astfeliu si atunci nu vei mai audi pe poporu dicêndu, ca de ce se 'si dé pe copilu la carte, nici pe invetiatoriu nemultiemindu-se cu sórtea s'a. Er' tie frate Simule iti urediu dile multe, senine, fortie fisice si spirituale cá se poti propasi precumu ai inceputu si apoi poti fi siguru, ca véi fi recompensatu. Te asiguru frate si colega, ca toti invetiatorii din tier'a Oltului, cari nu voru fi nepreocupati de patimi, dimpreuna cu poporulu din Ohab'a si giuru 'ti voru pastrá cele mai sincere simtieminte de simpathia si iubire.

Unu invetiatoriu din apropierea Ohabei.

Istoriculu

regimentului alu 10-lea de Dorobanti dela mobilisarea s'a pentru campani'a anului 1877—78 pana la 6/18 Aug. a. c. diu'a desconcentrarii si a reintórcerei in resedinti'a s'a Focsiani.

(Urmare si fine.)

La 7 Iuliu d. generalu Cerchezu, comand. divisiunei II-a activa a inspectatu regimentulu, esaminandu pe fiecare companía in parte si remanendu multiamitu de gradulu instructiunei. La 25 Iuliu regimentulu a plecatu din Curtea de Argesiu la satulu Bunesti, situatu pe cóst'a drépta a vaii Valsanului (riu). — Aici primindu ordinulu de desconcentrare Nr. 4997 alu divisiunei II-a activa, din care regimentulu facea parte, la 30 Iuliu sosesce d. generalu Cerchezu, trece in revista regimentulu, ce erá formatu in linie de bataie si formandulu in colóna de batalionu pe companii la distantia de doui pasi pe piati'a de adunare, a rostitu urmatórele cuvinte:

„Oficieri, suboficieri, caporali si soldati din alu 10-lea reg. de Dorobanti! Voi ati suferitu greutatile resbelului cu multa rabdare, acuma ve intórceti la casele vóstre si in mediuloculu familiiloru, uitatile si istorisiti copiiloru vostri faptele gloriósе si curagiulu, ce ati aretatu in acestu greu resbelu. 'mi pare reu, ca me despartu de voi si ori-candu me voiu intalni cu voi, ve voiu vedé cá pe fratii mei. — Se traiti!"

La 31 Iuliu regimentulu s'a pusu in marsiu, ajungundu sér'a la statiunea liniei ferate Golesci, aici s'a imbarcatu pe trenu pana la Buzeu, continuandu marsiulu de aici la Rimniculu-seratu, de unde dupa unu repausu de 2 dile, pornindu, la 6/18 Augustu (Duminec'a) la óra 2 p. m. a ajunsu la barier'a Focsianiloru, unde a fostu intempinatu si primitu de tóte autoritatile cu gard'a orasienésca si musica ei in frunte sub comand'a d-lui colonelu Lapati in tienuta de ceremonia; aici printr'o cuventare fórte patriotica a salutatu intregulu regimentu, ornandu drapelulu cu-o coróna si unu tricoloru; pompierii anuntiau, prin salve de tunu orasianiloru, sosirea regimentului; ér' numerosulu publicu din tóte partile aruncá buchete de flori oficieriloru si trupei.

D-lu colonelu Grigorie Ioanu, comandantulu regimentului, a multiamitu representantiloru comitetului pentru aceste solemnitati, dupa care regimentulu cu gard'a si music'a inainte a intratu in Focsiani, resedinti'a s'a, strabatendu strad'a principala la gradin'a publica afara de orasiu, unde erá unu banchetu splenditu preparatu pentru oficieri si trupa, la care ocasiune s'au redicatu mai multe toasturi, salutandu reintórcerea gloriósa din greua campania, in care s'a distinsu regimentulu alu 10-lea de Dorobanti.

La 7 Augustu tóte companiile au pornitu la resiedintia eliberandu ómenii la vetrele loru, incepêndu serviciulu ordinariu cu schimbulu si intrandu in starea normala pe picioru de pace.

Efectivulu oficieriloru si alu trupei aretatu in situatiune la pornirea regimentului a crescutu succesivu prin venirea la corpu (partea activa) a detasiamenteloru dela depoulu regimentului (partea centrala).

In totu timpulu campaniei regimentulu a fostu bine paprovisionatu si imbracatu si in reportu cu timpulu celu reu si cu dificultatile transportului n'a suferitu.

Catu despre soliditatea instructiunei. disciplinei si moralului acestui regimentu totdeauna au fostu la culme, neivindu-se casuri de insubordinatia séu desertare.

Calitatile de barbatia si curagiu in genere au fostu laudate de insusi M. S. Domnitoriulu Carolu I, capulu supremu alu armatei, care cu ocasiunea reintórcerei M. S. in tiéra — dupa caderea Plevnei — s'a opritu in Nicopoli, luandu prandiulu la popot'a d-loru oficieri ai acestui regimentu, unde a esprimatu multiamirea si recunosciutia, ce-o conserva in totu-deauna pentru bravulu regimentu alu 10 de Dorobanti si a binevoitu a conferí cate patru „Virtutea militara" de fiecare companía.

Focsiani, la 8/20 Augustu 1878. Locot. Stanciu.

Diverse.

(Adunarea societatii pentru fondulu de teatru romanu amanata.) Dupa ce se espedase deja numerulu trecutu alu fóiei nóstre, primiramu urmatóri'a telegrama dela Alb'a-Iuli'a: „Din caus'a unoru pedeci neasteptate s'a propusu amanarea adunarei societatii pentru fondulu teatralu, ceea ce se servésca spre orientare publica. Detailuri urméza. — Cirlea, secretariu."

(Literariu.) La intrebarea, ce ni se face in privinti'a Manualului asupra procedurei in cause bagatele scrisu de d. jude Iosifu Popu, observamu, ca se mai afla esemplarie la autorulu si la tipografi'a Römer si Kamner in Brasiovu (Pretiulu 80 cr) si adaugemu totodata ca manualulu din cestiune a fostu tradusu si in limb'a germana de Iulius Reich judecatoriu licentiatu din locu.

(Virtutea militara.) — Principele Carolu a acordatu dreptulu de a purtá medali'a „Virtutea militara" luptatoriloru dela 13 Sept. 1848, in urm'a urmatoriului reportu alu ministrului de resbelu: „Prea inaltiate Dómne. „La 13/25 Septembre 1848, pompierii din Bucuresci, condusi numai de simtiementulu loru de romani, au luptatu contra armatei otomane compusa din mai multe mii de ómeni. Ei au fostu atunci, Mari'a T'a, cei, cari au aretatu Europei virtutea militara a romaniloru, cei, cari au fostu inaintemergatori ai osteniloru, pe cari Mari'a T'a 'i ai condusu pe campulu de onóre la Griviti'a, la Rahov'a si la Vidinu. Bravur'a si abnegati'a acelor'a, cari se sacrifica pentru implinirea datoriei loru, sunt intotdeaun'a resplatite de Mari'a Vóstra. Cu ocasiunea aniversarei dilei de 13 Septembre subsemnatulu are onóre a propune Mariei Vóstre de a binevoi a acordá luptatoriloru din acésta di dreptulu de a portá medali'a „Virtutea militara", care va figurá cu onóre pe peptulu aceloru veterani."

(Cursu superioru de fortepiano.) Atragemu atentiunea publicului brasioveanu la anunciulu de mai la vale, alu virtuosului pianistu d. Macsimilianu Laszner, care impreuna cu colegulu seu Frey avú unu succesu atatu de stralucitu in concertulu primu datu aci. Speramu ca d. Laszner cá unu eminentu pianistu va sci se corespunda pe deplinu tuturoru asteptariloru si cereriloru in instruarea eleviloru sei.

Cris'a ministeriala in Ungari'a.

(Scire ultima.)

Cabinetulu Tisza a demissiunatu. — Ministrulu de financie Szell a fostu celu d'antaiu, care si-a datu demissiunea, motivandu-o cu aceea, ca nu mai póte birui cu cheltuielile estraordinarie ale ocupatiunei, cari impovaréza deja budgetulu statului peste mesura. In consiliulu de ministri tienutu in 29 Sept. cabinetulu intregu s'a alaturatu la pasulu ministrului de financie. In 30 Sept. dlu Tisza a depusu demissiunea ministeriului in manile monarchului. Maiestatea S'a a chiamatu indata prin telegrafu pe ministrulu Széll la Vien'a. Situatiunea interiora e catu se póte de critica!

Nr. 187 ex 1878. 1—3

Concursu.

Pe bas'a budgetului pentru anulu 1878/9, votatu de adunarea ganerala a Associatiunei transilvane, tienuta in Simleu la 4 si 5 Augustu a. c. (punctulu 31 alu processului verbalu), se publica prin acést'a concursu la patru premie de cate 25 fl. pentru acei invetiatori, cari se voru fi destinsu intru predarea pomaritului si gradinaritului in scólele nóstre poporale.

Suplicele instruite cu atestatele recerute se se adreseze la acestu comitetu pana **la 30 Iuniu 1879** stilulu nou.

Din siedinti'a comitetului Associatiunei transilvane, tienuta in Sibiiu la 24 Septembre 1878.

Pentru presiedinte: P. Dunc'a. Pentru secret. II-lea: V. Petri.

Nr. 187 ex 1878. 1—3

Concursu.

Pe bas'a budgetului pentru anulu 1878/9, votatu de adunarea generala a Associatiunei transilvane, tienuta in Simleu la 4—5 Augustu a. c. (punctu 27 alu processului verbalu), se publica prin acést'a concursu la urmatoriele ajutórie:

1. La 5 ajutórie de cate 20 fl., destinate pentru sodali de meseria, cualificati de a se face maiestrii.

2. La 20 ajutorie de cate 12 fl. 50 cr. destinate pentru invetiacei de meseria.

Terminulu concursului se defige pe **25 Octobre** a. c. st. n.

Concurentii au se-si inainteze suplicile loru la subsemnatulu comitetu, provediendu-le, incatu pentru sodali, cu atestatu de botezu si de portare morala, dovedindu totuodata, ca sunt cualificati de a se face maiestri; ér' incatu pentru invetiacei, se recere, cá suplicele loru, pe lenga atestatu de botezu si de portare morala, se fie instruate si cu adeverintia dela maiestrulu respectivu despre desteritatea si diligenti'a desvoltata in meseri'a, cu carea se ocupa.

Din siedinti'a comitetului Associatiunei transilvane. tienuta la 24 Septembre 1878.

Pentru presiedinte: P. Dunc'a. Pentru secret. II: V. Petri.

Cursu superioru de fortepianu.

Aflandu in tóte partile resunetu concertulu, ce l'am datu mai deunadi si provocatu fiindu din mai multe parti, m'am decisu se remanu mai multu timpu in Brasiovu si se deschidu unu cursu superioru de fortepianu pentru elevele si elevii mai inaintati, in care se potu pregati elevii pana intratata, incatu se póta dá si concerte. — Onorariulu pentru óra 2 fl. — Se primescu si cate duoi pana la trei elevi intr'o óra, totu cu acelasiu pretiu. — Insinuari in scrisu séu verbale se primescu in locuinti'a dlui maiestru alu capelei orasienesci A. Brandner, Strad'a noua (Spitalsneugasse), Nr. 420 intre 9 si 10 óre inainte de ameadi.

Macsimilian Laszner,
professoru din Vien'a.

2—3

Editoru: Iacobu Muresianu.
Redactoru responsabilu: Dr. Aurel Muresianu.
Tipografi'a: Ioane Gött si fiiu Henricu.